

11.9.2015

Yksikön päällikkö

**Kaupunginmuseon lausunto As. Oy Koivun (7/126/19, os.
Tehtaankatu 19) poikkeamispäätöshakemuksesta
jälkiasennushissien rakentamiseksi A-, B-, C- ja D- porrashuoneisiin**

HEL 2015-007720 T 10 04 01

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 18.8.2015

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien As. Oy Koivun poikkeamispäätöshakemusta jälkiasennushissien rakentamiseksi kiinteistön A-, B-, C- ja D- porrashuoneisiin. Kaupunginmuseo on tutustunut Arkkitehtitoimisto Antti Voutilainen Oy:n laatimiin ja 30.12.2014 päiväämiin suunnitelmaluonnoksiin sekä katselmoinut paikalla. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennusperinnön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

As. Oy Koivu on rakennusmestari Paavo Koivun suunnittelema asuinkiinteistö. Rakennus on suunniteltu vuonna 1903 ja se on valmistunut vuonna 1904. Kiinteistö koostuu kivirakenteisesta kadunvarsirakennuksesta, kaksikerroksisesta piharakennuksesta jonka pohjakerros on rakennettu muurattuna ja toinen kerros puusta, sekä pihan perän varistorakennuksesta. Rakennukset edustavat tyyllisesti jugendia, ja niille on leimallista vuosisadan alun työväen asuntoyhtiöiden käytännönläheinen rakennustapa ja arkkitehtuuri. Valmistuessaan Tehtaankatu 19 oli ensimmäinen kivinen kerrostalo korttelissaan, muiden rakennusten ollessa tuolloin Helsingissä tyyppillisiä kaksikerroksisia sekarakenteisia taloja. Kivirakenteisen pohjakerroksen ja puurakenteisen toisen kerroksen käsittävä rakennustyyppi on myöhemmin kaupungin kasvun myötä lähes tyystin kadonnut. As. Oy Koivun piharakennus on huomattavan arvokas ja harvinainen rakennustyyppinsä edustaja, ja yhdessä tontin muiden rakennusten kanssa se muodostaa huomattavan arvokkaan, alkuperäisenä säilyneen työväen asuinrakennuskohteen.

Porrashuoneet

Tehtaankatu 19 kadunvarsirakennus käsittää kaduntasokellarikerroksen sekä kolme asuinkerrosta. Kussakin kerroksessa on kaksi asuinhuoneistoa, jotka käsittävät kadunpuolen asuinhuoneen ja pihapuolen keittiön sekä rungon keskivyöhykkeelle sijoittuvan avaran eteisen. Rakennuksen porrashuoneet A ja B avautuvat sekä kadun että pihan puolelle, porrashuoneisiin C ja D on

11.9.2015

Yksikön päällikkö

käynti vain pihalta. Porrashuoneiden lattiapinnat ja porrasaskelmat ovat maalattua sementtiä. Porrassyöksyjen rakenne tukeutuu askelmia kannatteleviin rapattuihin teräskiskoihin. Seinät ovat rapattu, ja ne on alun alkaen maalattu yksinkertaisin paneelimaalauksin.

Porrassyöksyt ovat kaksivartisia ja suorina. Kerrosvälille sijoittuu puolipyöreä lepotaso, johon avautuu parveke. Portaan kaide on yksinkertainen lattaraidoin jäsennöity pinnakaide, johon liittyy aaltoileva takorautainen koristeaihe. Käsijohde on putkikaide. Kullekin kerrokselle sijoittuu kaksi huoneistoa, joiden sisäänkäynnit ovat parioivia. Ovirakenteeseen sijoittuu lasipeilit sekä yläikkuna. Lisäksi porrastasolle avautuvat myös kaksi keittiönovea. D-rapun tilarakenne on muista poikkeava, sillä porrashuone leikkaa alla sijaitsevan porttikäytävän kanssa. Tästä johtuen D-porrashuoneen ensimmäisen kerroksen porrassyöksyt sisältävät ylimääräisen lepotason ja sisäänkäyntioven. Kaikkien porrashuoneiden ikkunat ja huoneisto-ovet ovat säilyneet alkuperäisinä. Autenttiset porrashuoneet kertovat rakennuksen menneisyydestä todistusvoimaisella tavalla.

Suunnitelmaluonnoksissa jälkiasennushissit on sijoitettu porrassyöksyjen väliin askelmiin leikaten. Portaan vapaa leveys jää tällöin alle 900 mm kaikissa paitsi C-rapussa. Ratkaisu johtaa palosuojelun kuivanousun rakentamiseen porrashuoneeseen, mikä tulisi esittää. D-rapun osalta tulee myös huomioida porrassyöksyn keskelle sijoittuva keittiön sisäänkäynti 1.-2. kerroksen välissä. Sen käyttö saattaa estyä, mikäli porrassyöksy leikataan.

Asemakaavan rakennussuojelumerkintä

Voimassa oleva Tehtaankatu 19 suojelukaava v. 2012 perustuu selvitykseen Helsingin niemen puutalojen suojelutarpeesta, jonka kaupunginmuseo ja kaupunkisuunnitteluvirasto laativat vuonna 1997 kaupunginhallituksen kehotuksesta. Aloitteen Helsingin puurakennusten suojelemiseksi oli tehnyt kaupunginmuseon johtokunta. Asemakaavamuutoksen valmistelun yhteydessä suoritetuilla maastokäynneillä todettiin että voimassaolevissa asemakaavoissa suojelumääräykset olivat puutteellisia myös muiden samoilla tonteilla sijaitsevien rakennusten osalta. Erityisesti tontti 7/126/19 (Tehtaankatu 19) yhdessä tontin 7/104/15 (Kasarminkatu 20) kanssa muodostivat rakennustaiteellisesti eheitä ja historiallisesti arvokkaita kokonaisuuksia. Kaavamääräyksissä huomioitiin nämä huomattavan arvokkaat kokonaisuudet porrashuoneineen.

Tehtaankatu 19 asemakaavassa v. 2012 (nr. 12085) tontin rakennukset on varustettu rakennussuojelumerkinnällä sr-1. Suojelumerkintä kohdistuu julkisivun ja vesikaton ohella mm. rakennusten

11.9.2015

Yksikön päällikkö

porrashuoneisiin: ”Rakennuksen arvokkaiden porrashuoneiden ja porttikäytävien alkuperäiset tilasarjat, rakenteet, porrassyökset, kaiteet, lattiapinnat, ovet, sisäikkunat ja valaisimet yksityiskohtineen, pintakäsittelyineen, materiaaleineen ja väreineen tulee säilyttää, minkä tulee olla korjaustöiden lähtökohtana.”... ”Arvokkaita porrashuoneita ovat:... tontilla 7/126/19 porrashuoneet A, B, C, D, E, F, G ja H.”... ”Hissien rakentaminen: Arvokkaaseen porrashuoneeseen ei saa sijoittaa uutta hissiä mikäli se heikentää porrashuoneen rakennustaiteellista tai historiallista arvoa. Hissin rakentamisesta arvokkaaseen porrashuoneeseen on pyydettävä kaupunginmuseon lausunto. Uuden hissin saa rakentaa porrashuoneen viereiseen asuin- tai aputilaan.”

Lausunto

As. Oy Koivun poikkeamispäätöshakemus hissien asentamiseksi arvokkaihin porrashuoneisiin A, B, C, ja D porrassyökseyhin leikaten on voimassa olevan tuoreen asemakaavan määräyksen vastainen. Toimenpiteessä puretaan alkuperäisiä, asemakaavan suojelemia porrassyökset ja kaiteiden rakenteita. Hissin sijoittaminen kuvatulla tavalla muuttaa porrashuoneen tilarakennetta ja sen valaistusta.

Asemakaavan suojelumääräys kohdistuu Tehtaankatu 19 kiinteistön yhtenäiseen rakennuskokonaisuuteen, joka poikkeuksellisen eheänä ja todistusvoimaisena kertoo työväenasumisen muodoista 1900-luvun alun kaupungissa. Kokonaisuus on ainutlaatuinen rakennustyyppinsä ja rakennustapansa edustaja Helsingissä. Kaupunginmuseo ei puolla As. Oy Koivun poikkeamispäätöshakemusta jälkiasennushissien rakentamiseksi porrashuoneisiin leikaten, koska se heikentää porrashuoneiden rakennustaiteellista ja historiallista arvoa, turmellen porrashuoneet korvaamattomalla tavalla.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Rakennusvalvontavirasto

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Sofiankatu 4
Helsinki 00170
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu>
seo

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566